

**Girdejiler we emläk üçin salgytlar babatda iki gezek
salgyt salynmagyny aradan aýyrmak hakynda
Türkmenistanyň Hökümeti bilen Azerbaýjan
Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda
YLALAŞYK**

Türkmenistanyň Hökümeti we Azerbaýjan Respublikasynyň Hökümeti girdejiler we emläk üçin salgytlar babatda iki gezek salgyt salynmagyny aradan aýyrmak hakynda Ylalaşyk baglaşmak isläp, şu aşakdakylar barada ylalaşdylar:

I BAP. YLALAŞYGYŇ ULANYLYÄN UGURLARY

1-nji madda

Özleri barada Ylalaşyk ulanylyan taraplar

Şu Ylalaşyk Ylalaşýan Döwletleriň biriniň ýa-da ikisiniň-de dahyllysy bolup durýan taraplar barada ulanylýar.

2-nji madda

Ylalaşygyň täsir edýän salgytlary

1. Şu Ylalaşyk Ylalaşýan Döwletiň adyndan ýa-da onuň edara ediş-çäk birligi ýa-da ýerli häkimiýet edarasy tarapyndan girdejiler we emläk üçin salgytlary almagyň usulyna garamazdan, şol salgytlara degişlidir.

2. Girdejileriň umumy möçberinden, emlägiň umumy möçberinden ýada girdejiniň ýa-da emlägiň aýry-aýry böleklerinden alynýan ähli salgytlar, şol sanda gozgalýan ýa-da gozgalmaýan emlägi aýrybaşgalamakdan alynýan girdejiler üçin salgytlar, kärhanalar tarapyndan tölenilýän zähmet hakynyň ýa-da hak-heşdegiň umumy möçberinden alynýan salgytlar, şeýle hem emlägiň bahasynyň artyşyndan alynýan salgytlar girdejiler we emläk üçin salgytlar hasaplanylýar.

3. Şu Ylalaşyga degişli bolan salgytlar, hususan-da, şulardan ybaratdyr:

a) Türkmenistanda:

- (i) edara görnüşli taraplaryň peýdasy (girdejisi) üçin salgyt;
- (ii) şahsy taraplaryň girdejileri üçin salgyt;

(iii) emlak üçin salgyt

(mundan beýläk «türkmen salgydy» diýlip atlandyrylýar).

b) Azerbaýjan Respublikasynda:

(i) edara görnüşli taraplaryň peýdasy üçin salgyt;

(ii) şahsy taraplaryň girdejileri üçin salgyt;

(iii) emlak üçin salgyt;

(iv) ýer salgydy

(mundan beýläk «azerbaýjan salgydy» diýlip atlandyrylýar);

4. Şeýle hem şu Ylalaşyk oňa gol çekilen seneden soň häzirki salgytlara goşmaça ýa-da olaryň ýerine alynjak ähli birmeňzeş ýa-da barabar salgytlar barada ulanylýar. Ylalaşýan Döwletleriň ygtyýarly edaralary öz degişli salgyt kanunlaryna girizilen düýpli islendik üýtgetmeler barada bir-birine habar eder.

II BAP. KESGITLEMELER

3-nji madda

Umumy kesgitlemeler

1. Eger ýazgydan başga many gelip çykmaýan bolsa, şu Ylalaşygyň maksatlary üçin:

a) «Türkmenistan» adalgasy Türkmenistanyň çäklerini aňladýar;

b) «Azerbaýjan Respublikasy» adalgasy Azerbaýjan Respublikasynyň çäklerini aňladýar;

ç) «Ylalaşýan Döwlet» we «Ylalaşýan Döwletleriň beýlekisi» diýen adalgalar ýazga baglylykda Türkmenistany we Azerbaýjan Respublikasyny aňladýar;

d) «tarap» adalgasy islendik şahsy tarapy, kompaniýany we taraplaryň islendik beýleki birleşigini aňladýar;

e) «kompaniýa» adalgasy islendik ýuridik şahsy ýa-da salgyt salmak maksatlary üçin aýratyn birleşme hökmünde garalýan islendik guramany aňladýar;

ä) «Ylalaşýan Döwletleriň biriniň kärhanasy» we «Ylalaşýan Döwletleriň beýlekisiniň kärhanasy» diýen adalgalar degişlilikde Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysy tarapyndan dolandyrylýan

kärhanany we Ylalaşýan Döwletleriň beýlekisiniň dahyllysy tarapyndan dolandyrylýan kärhanany aňladýar;

f) «halkara gatnatmasy» diýen adalga Ylalaşýan Döwletleriň kärhanasy tarapyndan ulanylýan deňiz ýa-da howa gämisiniň amala aşyrylan islendik gatnatmasyny aňladýar, şeýle deňiz ýa-da howa gämisiniň diňe Ylalaşýan Döwletleriň beýlekisinde ýerleşýän ýerleriň arasynda gatnatmak üçin ulanylýan halatlary muňa girmeyär;

i) «ygtyýarly edara» adalgasy:

(i) Türkmenistana degişlilikde, Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrligini ýa-da onuň ygtyýarly edilen wekilini aňladýar;

(ii) Azerbaýjana degişlilikde, Salgytlar ministrligini we Maliýe ministrligini;

j) «milli tarap» adalgasy, Ylalaşýan Döwlete degişlilikde:

(i) Ylalaşýan Döwletiň raýatlygyna eýe bolan islendik fiziki şahsy; we

(ii) şeýle derejeli hukuk ýagdaýyny şol Ylalaşýan Döwletiň ulanylýan kanunçylygy esasynda alan islendik ýuridik şahsy, şereketi ýa-da assosiasiyany aňladýar.

2. Ylalaşýan Döwletiň şu Ylalaşygy islendik pursatda ulanan mahaly, eger ýazgydan başgaça many gelip çykmaýan bolsa, Ylalaşykda kesgitlemesi berilmedik islendik adalga şol Döwletiň şu Ylalaşyga degişli bolan salgytlar baradaky kanunçylygynda şol pursatda oňa berýän manysyna eýe bolmalydyr, şol Döwletiň hereket edýän salgyt kanunçylygyna laýyklykda onuň islendik manysyna şol Döwletiň beýleki kanunlary tarapyndan bu adalga berilýän manysyndan ýokary many berilýär.

4-nji madda

Dahyllysy

1. Şu Ylalaşygyň maksatlary üçin «Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy» diýen adalga şol Döwletiň kanunçylygy boýunça ýaşayan ýeri, hukuk salgysy, hemişelik bolýan ýeri, ýolbaşçy edarasynyň ýerleşýän ýeri, ýa-da başga bir barabar görkeziji esasynda şol Döwletde salgyt salynmaga degişli tarapy aňladýar, şeýle hem şol Döwleti we onuň islendik edara ediş – çäk edarasyny ýa-da ýerli häkimiýet edarasyny öz içine alýar. Emma bu adalga diňe şol Döwletdäki çeşmelerden alnan girdejiler babatda ýa-da onda ýerleşýän

emlak babatda şol Döwletde salgyt salynmaga degişli tarapy öz içine almaýar.

2. Eger fiziki şahs 1-nji bölümiň düzgünlerine laýyklykda Ylalaşýan Döwletleriň ikisiniň hem dahyllysy bolup durýan bolsa, onuň hukuk ýagdaýy şu usulda kesgitlenilýär:

a) ol diňe hemişelik we özi üçin elýeterli bolan ýaşaýyş jaýy ýerleşýän Döwletiň dahyllysy hasaplanylýar, eger onuň Döwletleriň ikisinde-de hemişelik we özi üçin elýeterli ýaşaýyş jaýy bar bolsa, onda ol haýsy Döwletde has ysnyşykly şahsy we ykdysady aragatnaşyklary (durmuş bähbitleriniň merkezi) bolsa, şol Döwletiň dahyllysy hasaplanylýar;

b) eger-de onuň durmuş bähbitleriniň merkezi bar bolan Döwleti kesgitläp bolmasa ýa-da onuň Döwletleriň hiç birinde hemişelik we özi üçin elýeterli ýaşaýyş jaýy bolmasa, ol diňe adaty ýaşaýan ýeri bolan Döwletiň dahyllysy hasaplanylýar;

ç) eger-de ol adaty Döwletleriň ikisinde-de ýaşaýan bolsa ýa-da adaty olaryň hiç birinde ýaşamaýan bolsa, ol diňe haýsy Döwletiň milli tarapy bolup durýan bolsa, şol Döwletiň dahyllysy hasaplanylýar;

d) eger-de ol Ylalaşýan Döwletleriň ikisiniň-de milli tarapy bolup durýan bolsa ýa-da olaryň hiç biriniň milli tarapy bolmasa, onda Ylalaşýan Döwletleriň ygtyýarly edaralary bu meseläni özara ylalaşmak boýunça çözüärler.

3. Fiziki şahs bolmadyk tarap 1-nji bölümiň düzgünlerine laýyklykda Ylalaşýan Döwletleriň ikisiniň-de dahyllysy bolup durýan bolsa, onda ol diňe özüniň hakyky dolandyryş edarasynyň ýerleşýän ýeri bolan Döwletiň dahyllysy hasaplanylýar.

5-nji madda **Hemişelik wekilçilik**

1. Şu Ylalaşygyň maksatlary üçin «hemişelik wekilçilik» adalgasy kärhananyň telekeçilik işini doly ýa-da bölekleyin amala aşyran hemişelik yerini aňladýar.

2. «Hemişelik wekilçilik» adalgasy, hususan-da, şulary öz içine alýar:

- a) dolandyryş yerini;
- b) bölümi;
- ç) edarany;
- d) fabrigi;

e) ussahanany, we

ä) desgany, gurluşygy, gämini şahatany, nebit ýa-da gaz guýusyny, karýeri ýa-da tebigy serişdeleri gözlemek, gazyp almak we işläp taýýarlamak bilen bagly iş geçirilýän başga bir islendik ýeri.

3. «Hemişelik wekilçilik» aňlatmasy şeýle hem:

a) gurluşyk meýdançasyny, gurluşyk, gurnama ýa-da ýygnama desgasyny ýa-da ýokarda agzalan desgalar bilen bagly gözegçilik işini diňe olar bilen bagly işleriň dowamlylygy alty aýdan köp bolanda;

b) hyzmatlary etmegi, şol sanda bu möhlet üçin kärhana tarapyndan hakyna tutulýan işgärleriň ýa-da beýleki işgärleriň kömegi bilen kärhananyň maslahat beriş hyzmatlaryny, ýöne diňe şeýle görnüşli iş Ylalaşýan Döwletde (şol bir ýa-da aralykdaky taslamanyň çäklerinde) islendik on iki aýlyk döwrüň dowamynda jemi alty aýdan köp bolan döwrüň ýa-da döwürleriň dowamynda amala aşyrylan halatynda öz içine alýar.

4. Şu maddanyň ýokardaky düzgünlerine garamazdan, «hemişelik wekilçilik» diýen adalga şulary öz içine almaýar:

a) desgalaryň şol kärhana degişli harytlary ýa-da önümleri diňe saklamak, görkezmek ýa-da ibermek maksatlary üçin ulanylmagy;

b) şol kärhana degişli harytlaryň ýa-da önümleriň gorlarynyň diňe saklamak, görkezmek ýa-da ibermek maksatlary üçin saklanylmagy;

ç) şol kärhana degişli harytlaryň ýa-da önümleriň gorunyň diňe başga bir kärhana tarapyndan gaýtadan işlemek maksatlary üçin saklanylmagy;

d) hemişelik telekeçilik iş ýeriniň diňe harytlary ýa-da önümleri satyn almak maksatlary üçin ýa-da şol kärhana üçin maglumatlary toplamak üçin saklanylmagy;

e) hemişelik telekeçilik iş ýeriniň diňe şol kärhana üçin taýýarlyk görüji ýa-da kömekçi häsiýetli başga bir islendik işi amala aşyrmak maksady bilen saklanylmagy;

ä) hemişelik telekeçilik iş ýeriniň diňe işiň a)-dan e) çenli kiçi bölümlerde görkezilen görnüşleriniň islendik usulda utgaşdyrylmagyny amala aşyrmak üçin saklanylmagy, hemişelik iş ýeriniň şeýle utgaşdyrma netijesinde ýüze çykýan jemi işi taýýarlyk görüji ýa-da kömekçi häsiýetli bolan şertinde.

5. 1-nji we 2-nji bölümleriň düzgünlerine garamazdan, eger özi barada 6-njy bölümiň düzgünleri ulanylýan garaşsyz derejeli ýumuşçydan başga bir tarap kärhananyň adyndan hereket edýän we

Ylalaşýan Döwletde şol kärhananyň adyndan şertnamalary baglaşmaga ygtyýarlygy bar bolsa we adatça şol ygtyýarlygy ulanýan bolsa, onda bu kärhana şu Döwletde şol tarapyň kärhana üçin amala aşyrylan islendik işi babatda hemişelik wekilçiligi bar hökmünde garalýar, bu tarapyň 4-nji bölümde görkezilýän işi hemişelik telekeçilik iş ýeriniň üsti bilen şu bölümiň düzgünlerine laýyklykda amala aşyrylýan bolsa-da, munuň özi hemişelik telekeçilik iş ýerini hemişelik wekilçilige öwürmeýär.

6. Eger kärhana Ylalaşýan Döwletde telekeçilik işini diňe araçynyň, dellalyň ýa-da garaşsyz hukuk ýagdaýly başga bir islendik ýumuşçynyň üsti bilen amala aşyrylan bolsa, şol taraplar öz adaty telekeçilik işiniň çäklerinde hereket edýän şertinde kärhana şol Döwletde hemişelik wekilçiligi bar diýlip garalmaz.

Emma bu ýumuşçynyň alyp barýan işi garaşsyz taraplaryň arasynda ylalaşylyp bilinýän şertlere laýyklykda ýumuşçy bilen kärhananyň arasynda amallaryň geçirilýän ýagdaýlaryndan başga ýagdaýlarda, eger-de bu ýumuşçynyň alyp barýan işleri dolulygyna ýa-da esasan şu kärhana üçin edilýän bolsa, şu maddanyň maksatlary üçin şu ýumuşçy garaşsyz ýagdaýly ýumuşçy hasap edilmeyär.

7. Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysy bolan kompaniýanyň beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolan kompaniýa gözegçilik edýän ýa-da ol tarapyndan gözegçilik edilýän bolsa ýa-da şol beýleki Döwletde telekeçilik işini (ýa hemişelik wekilçiligiň üsti bilen ýa-da başga bir usulda) amala aşyrylan bolsa, bu ýagdaýyň özi şol kompaniýalaryň biriniň beýleki kompaniýanyň hemişelik wekilçiligine öwrülendigini aňlatmaýar.

III BAP. GIRDEJILERE SALGYT SALMAK

6-njy madda

Gozgalmaýan emläkden alynýan girdejiler

1. Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň beýleki Ylalaşýan Döwletde ýerleşýän gozgalmaýan emläkden alýan girdejilerine (şol sanda oba we tokaý hojalygyndan alýan girdejisine) şol beýleki Döwletde salgytlar salnyp bilner.

2. «Gozgalmaýan emläk» adalgasy garalýan emlägiň ýerleşýän ýeri bolan Ylalaşýan Döwletiň kanunçylygyna laýyklykda bar bolan mana eýe bolmalydyr. Bu adalga islendik halatda gozgalmaýan emläk

babatdaky kömekçi emlägi, oba we tokaý hojalygynda ulanylýan mallary we enjamlary, özi barada ýer eýeçiligi babatdaky kanunçylygyň düzgünleri ulanylýan hukuklary, gozgalmaýan emläk babatda gozgalmaýan emlägiň uzufrukty hökmünde belli bolan hukugy hem-de gazylyp alynýan peýdaly baýlyklaryň, çeşmeleriniň we beýleki tebigy serişdeleriň ýataklaryny işläp taýýarlamak üçin öwezini dolma hökmünde tölenilýän üýtgeýän we kesgitli tölegler üçin hukuklary öz içine alýar; deňiz, derýa we howa gämilerine gozgalmaýan emläk hökmünde garalmaýar.

3. 1-nji bölümiň düzgünleri gozgalmaýan emlägi göni peýdalanmakdan, kärendä bermekden ýa-da başga bir islendik görnüşde peýdalanmakdan alynýan girdejiler babatda hem ulanylýar.

4. 1-nji we 3-nji bölümiň düzgünleri kärhananyň gozgalmaýan emläginden alynýan girdejiler babatda hem ulanylýar.

7-nji madda

Telekeçilik işinden alynýan peýda

1. Eger Ylalaşýan Döwletleriň biriniň kärhanasy beýleki Ylalaşýan Döwletde ýerleşýän hemişelik wekilçiligiň üsti bilen telekeçilik işini amala aşyрмаýan bolsa, şol kärhananyň alyan peýdasy beýleki Döwletde salgyt salymmaga degişlidir. Eger kärhana telekeçilik işini ýokarda agzalan görnüşde amala aşyryýan bolsa, onda kärhananyň peýdasyna diňe şol hemişelik wekilçilige degişli bölegi babatda salgyt salnyp bilner.

2. 3-nji bölümiň düzgünlerini nazara almak bilen, bir Ylalaşýan Döwletiniň kärhanasy beýleki Ylalaşýan Döwletde telekeçilik işini şol ýerde ýerleşýän hemişelik wekilçiligiň üsti bilen amala aşyryýan bolsa, onda şol wekilçiligiň hut şonuň ýaly ýa-da barabar şertlerde hut şonuň ýaly ýa-da barabar iş bilen meşgullanýan aýrybaşgalanan we aýratyn kärhana bolan hem-de özi hemişelik wekilçiligi bolan kärhanadan doly garaşsyz hereket edende alyp biljek peýdasy Ylalaşýan Döwletleriň her birinde şol hemişelik wekilçilige degişlidir.

3. Hemişelik wekilçiligiň peýdasynyň möçberi kesgitlenen mahaly şeýle hemişelik wekilçiligiň maksatlary üçin çeken çykdaýylarynyň, şol sanda dolandyryş we umumy edara ediş çykdaýylarynyň hemişelik wekilçiligiň ýerleşýän ýeri bolan Döwletde ýa-da onuň çäklerinden daşarda çekilendigine garamazdan, şol çykdaýylaryň kemeldilmegine rugsat berilýär.

4. Eger Ylalaşýan Döwletde hemişelik wekilçilige degişli peýdany kärhananyň peýdasynyň umumy möçberini onuň dürli düzüm birlikleriniň arasynda barabarlykda paýlamak esasynda kesgitlemek adaty tejribe bolsa, onda 2-nji bölümde hiç bir zat bu Ylalaşýan Döwlete salgyt salynmaga degişli peýdany adatça kabul edilen paýlamak usuly arkaly kesgitlemegi gadagan etmeýär: ýöne paýlamagyň saýlanyp alnan usuly şu maddada bar bolan degişli ýörelgelere laýyk gelyän netijeleri bermelidir.

5. Hiç bir peýda diňe hemişelik wekilçiligiň kärhana üçin harytlary ýa-da önümleri satyn almagy esasynda hemişelik wekilçilige degişli edilmeli däldir.

6. Eger üýtgetmek üçin düýpli we ýeterlik sebäpler bolmasa, ýokardaky bölümleriň maksatlary üçin, hemişelik wekilçilige degişli peýda her ýyl şol bir usul arkaly kesgitlenýär.

7. Eger peýda girdejileriň şu Ylalaşygyň beýleki maddalarynda aýratyn gürrüňi edilýän görnüşlerini öz içine alýan bolsa, onda şu maddanyň düzgünleri şol maddalaryň düzgünlerine täsir etmeýär.

8-nji madda

Deňiz we howa gatnatmalary

1. Ylalaşýan Döwletiň kärhanasynyň deňiz we howa gämilerini halkara gatnawynda ulanmaktan alýan peýdasyna diňe şol Döwletde salgyt salynýar.

2. 1-nji bölümiň düzgünleri ulag serişdelerini ulanmak boýunça pul-a, bilelikdäki kärhana ýa-da halkara guramasyna gatnaşmaktan alynýan peýda babatda hem ulanylýar.

9-njy madda

Şärikli kärhanalar

1. Eger:

(a) bir Ylalaşýan Döwletiň kärhanasy beýleki Ylalaşýan Döwletiň kärhanasyny dolandyrmaga, oňa gözegçilik etmäge ýa-da onuň maýasyna göni ýa gytaklaýyn gatnaşýan bolsa, ýa-da

(b) şol bir adamlar Ylalaşýan Döwletleriň biriniň kärhanasyny we Ylalaşýan Döwletleriň beýlekisiniň kärhanasyny dolandyrmaga, oňa gözegçilik etmäge ýa-da onuň maýasyna göni ýa-da gytaklaýyn gatnaşýan bolsa, we her bir halatda iki kärhananyň arasynda olaryň täjirçilik we maliýe özara gatnaşyklarynda garaşsyz kärhanalaryň

arasynnda bolmalysyndan tapawutlanýan şertler döredilýän ýa-da bellenilýän bolsa, onda olaryň biriniň adyna geçirilip bilinjek, ýöne şol şertleriň bardygy sebäpli geçirilmedik peýda şol kärhananyň peýdasynyň hasabyna goşulyp we degişlilikde oňa salgyt salnyp bilner.

2. Eger Ylalaşýan Döwletleriň biri beýleki Ylalaşýan Döwletiň kärhanasyna şol beýleki Döwletde salgyt salnan peýdasyny birinji agzalan Döwletiň peýdasyna goşanda we degişlilikde salgyt salanda we şeýlelikde goşulan peýda iki kärhananyň arasyndaky gatnaşyklar iki garaşsyz kärhananyň arasyndaky ýaly bolan şertde hasaplanylýan peýda bolup durýan halatda, eger-de birinji agzalan Döwletiň girizen düzedişi bilen ylalaşýan bolsa, şol beýleki Döwlet şol peýda üçin özünde hasaplanylýan salgyt barada degişli düzedişi girizer. Şeýle düzediş kesgitlenen mahaly şu Ylalaşygyň beýleki düzgünleri bolmalysy ýaly nazara alnar, Ylalaşýan Döwletleriň ygtyýarly edaralary bolsa, zerur bolanda bir-biri bilen geňeşmeleri geçirerler.

10-njy madda **Diwidendler**

1. Bir Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolan kompaniýanyň beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysyna töleýän diwidendlerine şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

2. Ýöne şeýle diwidendlere olary töleýän kompaniýa öz dahyllysy bolan Ylalaşýan Döwletde hem şol Döwletiň kanunçylygyna laýyklykda salgytlar salnyp bilner, emma diwidendleriň hakyky alyjysy beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolsa, onda şeýle usulda alynýan salgyt diwidendleriň jemi möçberiniň 10 göteriminden köp bolmaly däldir.

Bu bölüm kompaniýa ujundan diwidendler tölenilýän peýda babatda salgyt salynmagyna täsir etmeýär.

3. «Diwidendler» adalgasy şu maddada ulanylan mahaly paýnamalardan, «jouissance» paýnamalaryndan ýa-da «jouissance» hukuklaryndan (paýnamalara ýa-da olar üçin hukuklara ygtyýar etmek), dag-magdan kompaniýalarynyň paýnamalaryndan, dörediş paýnamalaryndan we bergi talaplary bolup durmaýan, ýöne peýda gatnaşmaga hukuk berýän beýleki hukuklardan alynýan girdejileri, şeýle hem peýdany paýlaýan kompaniýa öz dahyllysy bolan şol Döwletiň kanunçylygyna laýyklykda, paýnamalardan alynýan

girdejiler ýaly şeýle salgyt salynmagyna degişli beýleki hukuklardan alynýan girdejini hem aňladýar.

4. Eger diwidendleriň hakyky eýesi bir Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolmak bilen, diwidendleri töleýän kompaniýa öz dahyllysy bolan beýleki Ylalaşýan Döwletde telekeçilik işini şol ýerdäki hemişelik wekilçiligiň üsti bilen amala aşyran bolsa ýa-da şol beýleki Döwletde şol ýerde ýerleşýän hemişelik binýadyndan garaşsyz hyzmatlary edýän bolsa we diwidendleri tölemek babatdaky gatnaşygy hakykatdan-da şol hemişelik wekilçilik ýa-da hemişelik binýat bilen bagly bolsa, şu maddanyň 1-nji we 2-nji bölümleriniň düzgünleri ulanylmaýar. Şeýle halatda 7-nji ýa-da 14-nji maddalaryň düzgünleri ulanylýar.

5. Eger Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysy bolup durýan kompaniýa beýleki Ylalaşýan Döwletde peýdany ýa-da girdejileri alýan bolsa, şol beýleki Döwlet şol kompaniýanyň töleýän diwidendlerinden hiç hili salgyt alyp bilmez, şol diwidendler şol beýleki Döwletiň dahyllysyna tölenilýän ýa-da diwidendleri tölemek üçin esas bolýan eýeçilik hakykatdan-da şol beýleki Döwletde ýerleşýän hemişelik wekilçilik bilen bagly bolsa we kompaniýanyň paýlanylmadyk peýdasyna salgyt salnyp bilinmeýän bolsa, hatda diwidendleri tölemek üçin serişdeler ýa-da paýlanylmadyk peýda şol beýleki Döwletde emele gelýän peýdadan ýa-da girdejidən dolulygyna ýa-da bölekleyin ybarat bolsa, bu kada ulanylmaýar.

11-nji madda Göterimler

1. Ylalaşýan Döwletleriň birinde emele gelýän we beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysyna tölenilýän göterimlere şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

2. Ýöne şeýle göterimlere olar emele gelýän Ylalaşýan Döwletde hem şol Döwletiň kanunçylygyna laýyklykda salgyt salnyp bilner, emma şeýle göterimlerden hakyky peýda alyjysy beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolsa, şeýle görnüşde alynýan salgyt göterimleriň jemi möçberiniň 10 göteriminden köp bolmaly däldir.

3. 2-nji bölümiň düzgünlerine garamazdan:

a) Türkmenistanda dörän we Azerbaýjanyň Hökümetine, edara ediş-çäk birligine, ýerli häkimiýet edarasyna ýa-da Azerbaýjanyň

Merkezi Bankyna ýa-da Azerbaýjanyň Döwlet Nebit Gaznasyna tölenen göterimler türkmen salgydyndan boşadylýar;

b) Azerbaýjanda dörän we Türkmenistanyň Hökümetine, edara ediş-çäk birligine, ýerli häkimiýet edarasyna ýa-da Türkmenistanyň Merkezi Bankyna tölenen göterimler azerbaýjan salgydyndan boşadylýar.

4. «Göterimler» adalgasy şu maddada ulanylan mahaly, zamun üpjünçiligine we bergidaryň peýdalaryna gatnaşmak üçin hukugynyň barlygyna garamazdan, islendik gönüsdäki bergi talaplaryndan girdejini we hususan-da, döwletiň gymmatly kagyzlaryndan, obligasiýalaryndan ýa-da bergi borçnamalaryndan girdejini, şol sanda şol gymmatly kagyzlar, obligasiýalar ýada bergi borçnamalary boýunça baýraklary we utuşlary aňladýar. Wagty geçirilen tölegler üçin jerimelere şu maddanyň maksatlary üçin göterimler hökmünde garalmaýar.

5. Eger göterimleriň hakyky eýesi Ýlalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysy bolmak bilen, göterimler emele gelyän beýleki Ýlalaşýan Döwletde telekeçilik işini şol ýerdäki hemişelik wekilçiligiň üsti bilen amala aşyryan ýa-da şol beýleki Döwletde şol ýerde ýerleşýän hemişelik binýadyndan garaşsyz hyzmatlary edýän bolsa hem-de göterimleriň tölenilmegine esas bolýan bergi talaby şeýle hemişelik wekilçilik we hemişelik binýat bilen hakykatda bagly bolsa, 1-nji we 2-nji bölümleriň düzgünleri ulanylmaýar. Şeýle halatda 7-nji we 14-nji maddalaryň düzgünleri ulanylýar.

6. Eger göterimleri şol Döwletiň özi, edara ediş-çäk birligi, ýerli häkimiýet edarasy ýa-da şol Döwletiň dahyllysy töleýän bolsa, göterimler şol Döwletde emele gelyär diýlip hasaplanylýar. Eger göterimleri töleýjiniň Ýlalaşýan Döwletiň dahyllysydygyna ýa-da dældigine garamazdan, Ýlalaşýan Döwletde onuň göterimleriň tölenilmeği bilen bagly hemişelik wekilçiligi ýa-da hemişelik binýady bar bolsa we şol göterimleri hem-de olary tölemek boýunça çykdaýlary şeýle hemişelik wekilçilik ýa-da hemişelik binýat çekýän bolsa, şeýle göterimler hemişelik wekilçilik ýa-da hemişelik binýat ýerleşýän Döwletde emele gelyär diýlip hasaplanylýar.

7. Eger göterimleri töleýjiniň we hakyky peýda alyjynyň arasyndaky ýada olaryň ikisiniň we haýsydyr bir üçünji tarapyň arasyndaky aýratyn gatnaşyklar sebäpli, göterimleriň tölenilmegine esas bolan bergi talabyna degişli göterimleriň jemi göterimleri töleýjiniň we hakyky eýesiniň arasynda şeýle gatnaşyklar ýok mahaly

ylalaşylyp bilinjek möçberden köp bolsa, onda şu maddanyň düzgünleri diňe soňky agzalan möçber babatda ulanylýar. Şeýle halatda tölegiň artýan bölegi şu Ylalaşygyň beýleki düzgünlerini nazara almak bilen, her bir Ylalaşýan Döwletiň kanunçylygyna laýyklykda öňküsi ýaly salgyt salynmaga degişlidir.

12-nji madda Roýaltiler

1. Ylalaşýan Döwletleriň birinde emele gelýän we beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysyna tölenilýän roýaltilere şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

2. Emma, şeýle roýaltilere olar emele gelen Ylalaşýan Döwletde we şol Döwletiň kanunçylygyna laýyklykda hem salgyt salnyp bilner, ýöne roýaltileriň hakyky alyjysy beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolsa, şeýle halatda salgyt roýaltileriň jemi möçberiniň 10 göteriminden köp bolmaly däldir.

3. «Roýaltiler» adalgasy şu maddada ulanylan mahaly islendik edebiýat, sungat ýa-da ylmy eser, şol sanda kinofilmler, kompýuter programmalary, islendik patent, söwda belgisi, dizaýn ýa-da model, çyzgy, gizlin formula ýa-da amallar ulgamy üçin awtorlyk hukuklarynyň peýdalanylandygy ýa-da peýdalanmaga hukuk üçin hak-heşdek, şeýle hem senagat, täjirçilik ýa-da ylmy tejribä degişli maglumatlaryň peýdalanylandygy üçin hak-heşdek görnüşinde alynýan islendik tölegi hem-de senagat, täjirçilik ýa-da ylmy enjamyň peýdalanylandygy ýa-da peýdalanmaga hukugyň berlendigi üçin tölegi aňladýar.

4. Eger roýaltileriň hakyky eýesi Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysy bolmak bilen, roýaltiler emele gelýän beýleki Ylalaşýan Döwletde telekeçilik işini şol ýerdäki hemişelik wekilçiligiň üsti bilen amala aşyrýan bolsa ýa-da şol beýleki Döwletde şol ýerde ýerleşýän hemişelik binýadyndan garaşsyz hyzmatlary edýän bolsa we roýaltileriň tölenilmegine esas bolan hukuk ýa-da emlak şol hemişelik wekilçilik ýa-da hemişelik binýat bilen hakykatda bagly bolsa, 1-nji we 2-nji bölümleriň düzgünleri ulanylmaýar. Şeýle halatda 7-nji ýa-da 14-nji maddalaryň düzgünleri ulanylýar.

5. Roýaltileri töleýji Ylalaşýan Döwletiň özi, edara ediş-çäk birligi, ýerli häkimiýet edarasy ýa-da şol Döwletiň dahyllysy bolanda, olar şol Döwletde emele gelen diýlip hasaplanylýar. Eger roýaltileri

töleýän tarapyň Ylalaşýan Döwletiň dahyllysydygyna ýa-da dældigine garamazdan, onuň Ylalaşýan Döwletde roýaltiler tölenilýän borçnamanyň emele gelmegi bilen bagly hemişelik wekilçiligi ýa-da hemişelik binýady bar bolsa we şol roýaltiler şeýle hemişelik wekilçiligiň ýa-da hemişelik binýadyň hasabyna tölenýän bolsa, onda roýaltiler hemişelik wekilçilik ýerleşýän Döwletde emele gelýär diýlip hasaplanylýar.

6. Eger roýaltileriň töleýjisiniň we hakyky eýesiniň arasyndaky ýa-da olaryň ikisiniň we haýsydyr bir beýleki tarapyň arasyndaky aýratyn gatnaşyklar sebäpli, roýaltileriň tölenilmegine esas bolan peýdalanmaga, hukuga ýa-da maglumata degişli roýaltileriň jemi möçberi roýaltileriň töleýjisiniň we hakyky eýesiniň arasynda şeýle gatnaşyklar ýok mahaly ylalaşylyp bilinjek möçberden köp bolsa, onda şu maddanyň düzgünleri diňe soňky agzalan möçber barada ulanylýar. Şeýle halatda tölegiň artýan bölegi şu Ylalaşygyň beýleki düzgünlerini nazara almak bilen, her bir Ylalaşýan Döwletiň kanunçylygyna laýyklykda öňküsi ýaly salgyt salynmaga degişlidir.

13-nji madda

Emlägiň bahasynyň artyşyndan girdejiler

1. Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň 6-njy maddada kesgitlemesi berlen we beýleki Ylalaşýan Döwletde ýerleşýän gozgalmaýan emlägini aýrybaşgalamakdan alýan girdejlere şol beýleki Döwletde salgytlar salnyp bilner.

2. Ylalaşýan Döwletleriň biriniň kärhanasynyň beýleki Ylalaşýan Döwletde bar bolan hemişelik wekilçiliginiň täjirçilik emläginiň bir bölegini düzýän gozgalýan emläginiň ýa-da Ylalaşýan Döwletiň dahyllysynyň garaşsyz hyzmatlary etmek üçin ulanyan hemişelik binýadyna degişli emläginiň aýrybaşgalanmagyndan alynýan girdejiler, şol sanda şeýle hemişelik wekilhananyň (aýratynlykda ýa-da tutuş kärhana bilen bilelikde) ýa-da şeýle hemişelik binýadyň aýrybaşgalanmagyndan alynýan girdejlere şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

3. Kärhana tarapyndan halkara gatnatmalarynda ulanylýan deňiz ýa-da howa gämileriniň ýa-da şol deňiz we howa gämileriniň ulanylmagy bilen baglanyşykly gozgalýan emlägiň aýrybaşgalanmagyndan alynýan girdejiler diňe şol Ylalaşýan Döwletde salgyt salynmaga degişlidir.

4. Bir Ylalaşyan Döwletiň dahyllysynyň beýleki Ylalaşyan Döwletiň çäklerinde ýerleşýän gozgalmaýan emlägiň bahasynyň gönüden-göni ýa-da gytaklaýyn 50 göteriminden köp bolan paýnamalary aýrybaşgalamakdan alynýan girdejilere şol Ylalaşyan Döwletde salgyt salnyp bilner.

5. 1, 2, 3-nji we 4-nji bölümlerde görkezilenlerinden başga islendik emlägiň aýrybaşgalanmagyndan alnan girdejiler diňe emlägi aýrybaşgalaýan tarap öz dahyllysy bolan Ylalaşyan Döwletde salgyt salynmaga degişlidir.

14-nji madda

Garassyz şahsy hyzmatlar

1. Ylalaşyan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň hünär hyzmatlaryny etmekden ýa-da garassyz häsiýetli başga bir işden alýan girdejilerine diňe şol Döwletde salgyt salynýar. Şeýle girdejä:

a) eger-de şol dahyllynyň öz işini amala aşyrmak maksady bilen, Ylalaşyan Döwletleriň beýlekisinde yzygiderli elýeterli bolan hemişelik binýat berilýän bolsa – şeýle halatda diňe şol hemişelik binýada degişli girdejä şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner; ýa-da

b) eger-de şol dahyllynyň Ylalaşyan Döwletleriň beýlekisinde bolmagynyň möhleti degişli salgyt ýylynda başlanýan ýa-da tamamlanýan islendik on iki aýyň dowamynda jemi 183 gündelik döwre deň ýa-da şol döwürden geçýän bolsa, şeýle halatda diňe şol Döwletleriň beýlekisinde şol hemişelik binýada degişli girdejä salgyt salnyp bilner.

2. «Hünär hyzmatlary» adalgasy, hususan-da, garassyz ylmy, edebi, artistlik, bilim ýa-da mugallymçylyk işini, şeýle hem lukmanlaryň, aklawçylaryň, inženerleriň, binagärleriň, diş lukmanlarynyň, hasapçylaryň we auditorlaryň garassyz işini öz içine alýar.

15-nji madda

Hakynatutma boýunça işlerden alynýan girdejiler

1. 16, 18-nji we 19-njy maddalaryň düzgünlerini nazara almak bilen, Ylalaşyan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň hakynatutma iş bilen bagly alýan zähmet haky we şunuň ýaly beýleki hak-heşdegi diňe

şol Döwletde salgyt salynmaga degişlidir, hakynatutma işiň beýleki Ylalaşýan Döwletde amala aşyrylýan halatlary muňa girmeyär. Eger hakynatutma boýunça iş şeýle görnüşde amala aşyrylýan bolsa, onda şunuň bilen bagly alnan hak-heşdege şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

2. 1-nji bölümiň düzgünlerine garamazdan, Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň beýleki Ylalaşýan Döwletde hakynatutma boýunça amala aşyrylýan iş bilen bagly alýan hak-heşdegine diňe birinji agzalan Döwletde salgyt salynýar, şunda şu şertler berjaý edilmelidir:

a) alyjy degişli salgyt ýylynda başlanýan ýa-da tamamlanýan islendik on iki aýlyk döwürde jemi alnanda 183 günden uzak bolmadyk döwriň ýa-da döwürleriň dowamynda beýleki Döwletde hakynatutma boýunça işleýän bolmaly; we

b) hak-heşdek şol beýleki Döwletiň dahyllysy bolmadyk hakyna tutujy tarapyndan ýa-da onuň adyndan tölenilýän bolmaly; we

ç) hak-heşdegi tölemek boýunça çykdaýlary hakyna tutujynyň şol beýleki Döwletdäki hemişelik wekilçiligi çekmeli däl.

3. Şu maddanyň ýokardaky düzgünlerine garamazdan, halkara gatnawlarynda Ylalaşýan Döwletiň kärhanasy tarapyndan ulanylýan deňiz ýa-da howa gämisiniň üstünde hakynatutma boýunça amala aşyrylýan iş bilen bagly alnýan hak-heşdege şol Döwletde salgyt salnyp bilner.

16-njy madda **Direktorlaryň gonorarlary**

Direktorlaryň gonorarlaryna we Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolan kompaniýanyň Direktorlar geňeşiniň ýa-da gözegçilik geňeşiniň agzasy hökmünde alýan şonuň ýaly beýleki töleglere şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

17-nji madda **Artistler we türgenler**

1. 14-nji we 15-nji maddalaryň düzgünlerine garamazdan, Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň teatryň, kinonyň, radionyň ýa-da telewideniýäniň artisti ýa-da sazanda ýaly sungat işgäri

hökmünde ýa-da türgen hökmünde beýleki Ylalaşýan Döwletde amala aşyryýan öz şahsy işinden alyan girdejisine şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

2. Eger sungat işgäriniň ýa-da türgeniň amala aşyryýan şahsy işinden girdeji sungat işgäriniň ýa-da türgeniň öz adyna däl-de, başga bir tarapyň adyna hasaplanyp ýazylýan bolsa, onda 14-nji we 15-nji maddalaryň düzgünlerine garamazdan, şol girdejä sungat işgäriniň ýa-da türgeniň işi amala aşyrylýan Ylalaşýan Döwletde salgyt salnyp bilner.

18-nji madda Pensiýalar

19-njy maddanyň 2-nji bölümüniň düzgünlerini nazara almak bilen, Ylalaşýan Döwletiň dahyllysyna öňki hakynatutma iş bilen bagly tölenilýän pensiýalar we şunuň ýaly beýleki hak-heşdek diňe şol Döwletde salgyt salynmaga degişlidir.

19-njy madda Döwlet gullugundan alynýan girdejiler

1.

a) Ylalaşýan Döwlet ýa-da onuň edara ediş-çäk birliги ýa-da ýerli häkimiýet edarasý tarapyndan şahsy adama şol Döwlete ýa-da onuň birligine ýa-da edarasyna edýän hyzmatlary üçin pensiýadan başga iş hakyna we başga bir şunuň ýaly hak-heşdegine diňe şol Döwletde salgyt salynýar:

b) Emma şeýle iş hakyna we beýleki şunuň ýaly hak-heşdege diňe beýleki Ylalaşýan Döwletde salgyt salynýar, munuň üçin hyzmatlar şol Döwletde edilýän we şahsy tarap şol Döwletiň dahyllysy bolmaly, ol:

(i) şol Döwletiň milli tarapy bolmaly, ýa-da

(ii) diňe hyzmatlary etmek maksady bilen, şol Döwletiň dahyllysy bolmadyk bolmaly.

2.

a) 1-nji bölümüň düzgünlerine garamazdan, Ylalaşýan Döwlet, onuň edara ediş-çäk düzümi ýa-da ýerli häkimiýet edarasý tarapyndan, ýa-da olaryň döreden gaznalaryndan şol Döwlete, onuň birligine, ýa-da edarasyna edýän gullugy üçin tölenýän pensiýa we şuna meňzeş hak-heşdekler diňe şol Döwletde salgyt salynmaga degişlidir.

b) Emma şeýle pensiýalar we beýleki hak-heşdek, eger fiziki sahs beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy we milli tarapy bolsa, diňe şol Döwletde salgyt salynmaga degişlidir.

3. 15-nji, 16-njy, 17-nji we 18-nji maddalaryň düzgünleri Ylalaşýan Döwletiň, onuň edara ediş-çäk birliginiň ýa-da ýerli häkimiýet edarasynyň telekeçilik işini amala aşyrmagy bilen baglanyşykly edilýän hyzmatlar üçin iş haky we beýleki şunuň ýaly hak-heşdek babatda ulanylýar.

20-nji madda **Talyplar**

Ylalaşýan Döwletleriň birine gelmeginden öň beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysy bolup durýan ýa bolan we birinji agzalan Döwletde diňe okamak ýa-da bilim almak maksady bilen bolýan talyp, okuwçy ýa-da tejribe toplaýjy tarapyndan alynýan hem-de ýaşamak, okamak ýa-da tejribe toplamak maksatlary üçin niýetlenilen tölegler şol Döwletiň çäklerinden daşardaky çeşmelerden tölenilýän bolsa, olara şol Döwletde salgyt salynmaýar.

21-nji madda **Beýleki girdejiler**

1. Bir Ylalaşýan Döwletiň dahyllysynyň girdejeleriniň şu Ylalaşygyň ýokardaky maddalarynda seredilmedik görnüşleri, dörän çeşmesine garamazdan, diňe şol Döwletde salgyt salynmaga degişlidir.

2. Eger 6-njy maddanyň 2-nji bölümünde kesgitlemesi berlen gozgalmaýan emläkden alynýan girdejileriň alyjysy Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysy bolmak bilen, beýleki Ylalaşýan Döwletde telekeçilik işini onda ýerleşen hemişelik wekilçiligiň üsti bilen amala aşyryan bolsa ýa-da şol beýleki Döwletde şol ýerde ýerleşýän hemişelik binýadyndan garaşsyz hyzmatlary edýän bolsa we girdejiniň alynmagy bilen bagly hukuk ýa-da emläk şeýle hemişelik wekilçilik bilen hakykatdan-da bagly bolsa, onda 1-nji bölümüň düzgünleri 6-njy maddanyň 2-nji bölümünde kesgitlemesi berlen gozgalmaýan emläkden alynýanlardan başga girdejiler barada ulanylmaýar. Şeýle halatda 7-nji ýa-da 14-nji maddalaryň düzgünleri ulanylýar.

IV BAP. EMLÄGE SALGYT SALMAK

22-nji madda

Emläk

1. 6-njy maddada agzalan, Ylalaşyan Döwletleriň biriniň dahyllysyna degişli bolup durýan we beýleki Ylalaşyan Döwletde ýerleşýän gozgalmaýan emläk görnüşindäki emläk şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

2. Ylalaşyan Döwletleriň biriniň kärhanasynyň beýleki Ylalaşyan Döwletde bar bolan hemişelik wekilçiliginiň täjirçilik emläginiň bir bölegi bolan gozgalýan emläk görnüşindäki ýa-da şol beýleki Döwletde şol ýerde ýerleşýän hemişelik binýadyndan garaşsyz hyzmatlary etmek üçin Ylalaşyan Döwletiniň dahyllysynyň garamagynda bolan, şol hemişelik binýadyň gozgalýan emlägi görnüşindäki emläge şol beýleki Döwletde salgyt salnyp bilner.

3. Kärhananyň halkara gatnawlarynda ulanylýan deňiz ýa howa gämileri görnüşindäki ýa-da şeýle deňiz we howa gämilerini ulanmak bilen baglanyşykly gozgalýan emläk görnüşindäki emläge diňe şol Ylalaşyan Döwletde salgyt salynýar.

4. Ylalaşyan Döwletiniň dahyllysynyň emläginiň ähli beýleki böleklerine diňe şol Döwletde salgyt salynýar.

V BAP. IKI GEZEK SALGYT SALYNMAGYNY ARADAN AÝYRMAGYŇ USULLARY

23-nji madda

Iki gezek salgyt salynmagyny aradan aýyrmak

1. Eger Ylalaşyan Döwletleriň biriniň dahyllysy şu Ylalaşygyň düzgünlerine laýyklykda beýleki Ylalaşyan Döwletde salgyt salnyp bilinjek girdejileri alýan ýa-da emläge eýelik edýän bolsa, birinji agzalan Döwlet:

a) şol beýleki Döwletde girdeji üçin tölenen salgyda barabar möçberi şol dahyllynyň girdeji üçin salgydyndan kemmäge;

b) şol beýleki Döwletde emläk üçin tölenen salgyda barabar möçberi şol dahyllynyň emläk üçin salgydyndan kemmäge rugsat berýär.

Ýagdaýa bagly bolmazdan, kemeldilýän şeýle möçberler islendik halatda girdeji ýa-da emläk üçin salgydy kemeltmäge rugsat berilmeginden öň hasaplanyp çykarylan, ýagdaýlara baglylykda şol

beýleki Döwletde salgyt salnyp bilinjek girdejlere ýa-da emläge degişli böleginden köp bolmaly däldir.

2. Eger şu Ylalaşygyň islendik düzgünine laýyklykda Ylalaşýan Döwletleriň biriniň dahyllysynyň alyan girdejisi ýa-da emlägi şol Döwletde salgytdan boşadylan bolsa, şol Döwlet, muňa garamazdan, şol dahyllynyň girdejisiniň ýa-da emläginiň galan bölegine salgydyň möçberi hasaplanylýan mahaly salgytdan boşadylan girdejini ýa-da emlägi nazara alyp biler.

VI BAP. AÝRATYN DÜZGÜNLER

24-nji madda Kemsitmezlik

1. Ylalaşýan Döwletleriň biriniň milli taraplary beýleki Ylalaşýan Döwletde şol beýleki Döwletiň milli taraplarynyň hut şol şertlerde, hususan-da, dahyllylyk babatda, sezewar edilýän ýa-da sezewar edilip bilinýän salgyt salmakdan ýa bolmasa onuň bilen bagly borçlardan başga ýa-da has agyr salgyt salmaga ýa-da onuň bilen bagly borçlara sezewar edilmeli däldir. Şu düzgün 1-nji maddanyň düzgünlerine garamazdan, Ylalaşýan Döwletleriň biriniň ýa-da ikisiniň-de dahyllysy bolup durmaýan şahsy taraplar barada hem ulanylýar.

2. Bir Ylalaşýan Döwletiň dahyllylary bolup durýan raýatlygy bolmadyk adamlar Ylalaşýan Döwletleriň hiç birinde şol Döwletleriň milli taraplarynyň hut şol ýagdaýlarda, aýratyn-da, dahyllylyk babatda, sezewar edilýän islendik salgyt salmakdan ýa bolmasa onuň bilen bagly islendik borçlardan başga ýa-da has agyr islendik salgyt salmaga ýa-da onuň bilen bagly islendik borçlara sezewar edilmeli däldir.

3. Ylalaşýan Döwletleriň biriniň kärhanasynyň beýleki Ylalaşýan Döwletdäki hemişelik wekilçiligi babatdaky salgyt salmak düzgüniniň amatlylygy şol beýleki Döwletde şonuň ýaly işi amala aşyrýan kärhanalar baradaky salgyt salmak düzgüninden amatsyz bolmaly däldir. Şu düzgün Ylalaşýan Döwletleriň birini öz dahyllylaryna olaryň raýatlyk hukuk ýagdaýy ýa-da maşgala ýagdaýlary esasynda salgyt salmak babatda üpjün edýän nähilidir bir şahsy ýeňillikleri, kemmeleri we indirimleri beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysyna üpjün etmäge borçlandyryýan hökmünde düşündirilmeli däldir.

4. 9-njy maddanyň 1-nji bölüminiň, 11-nji maddanyň 7-nji bölüminiň ýada 12-nji maddanyň 6-njy bölüminiň düzgünlerinden başga halatlarda Ylalaşýan Döwletleriň biriniň kärhanasynyň beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysyna töleyän göterimleri, royaltileri we beýleki tölegleri şeýle kärhananyň salgyt salynýan peýdasyny kesgitlemek maksady bilen, olar birinji agzalan Döwletiň dahyllysyna tölenilendäki ýaly şertlerde kemmelere degişlidir. Hut şonuň ýaly, Ylalaşýan Döwletleriň biriniň kärhanasynyň beýleki Ylalaşýan Döwletiň dahyllysyna islendik bergisi şol kärhananyň salgyt salynýan emlägini kesgitlemek maksady bilen, birinji ady agzalan Döwletiň dahyllysyna bolan bergi babatdaky ýaly hut şol bir şertlerde kemmäge degişlidir.

5. Ylalaşýan Döwletleriň biriniň maýasy beýleki Ylalaşýan Döwletiň bir ýa-da birnäçe dahyllysyna doly ýa bölekleyin degişli bolan ýa-da onuň bir ýada birnäçe dahyllysy tarapyndan gönüden-göni ýa-da gytaklaýyn gözegçilik edilýän kärhanasyna ady birinji agzalan Döwletde onuň şonuň ýaly kärhanalary barada ulanylýandan başga ýa-da has agyr islendik salgyt salynmaly däldir ýada onuň bilen bagly islendik borçlara sezewar edilmeli däldir.

6. 2-nji maddanyň düzgünlerine garamazdan, şu maddanyň düzgünleri islendik kysymly we görnüşli salgytlar barada ulanylýar.

25-nji madda **Özara ylalaşmak amaly**

1. Eger tarap Ylalaşýan Döwletleriň biriniň ýa-da ikisiniň-de hereketleri şu Ylalaşygyň düzgünlerine laýyk gelmeýän salgytlaryň salynmagyna getirýär ýa-da getirer diýip hasap edýän bolsa, ol şol Döwletleriň içerki kanunçylyklarynda göz önünde tutulan gorag serişdelerine garamazdan, öz işini garamak üçin özi dahyllysy bolup durýan Ylalaşýan Döwletiň, ýa-da onuň işi 24-nji maddanyň 1-nji bölüminiň täsirine düşýän bolsa, onda özi milli tarapy bolan Döwletiň ygtyýarly edaralaryna arza berip biler. Arza şu Ylalaşygyň düzgünlerine laýyk gelmeýän salgytlaryň salynmagyna getirýän hereketler hakyndaky ilkinji habarnamanyň alnan pursadyndan başlap, üç ýylyň dowamynda berilmelidir.

2. Eger ygtyýarly edara arzany esasly hasap etse we özi kanagatlanarly çözüde gelip bilmese, ol Ylalaşyga laýyk gelmeýän salgytlaryň salynmagynyň önüni almak üçin meseläni beýleki

Ylalaşýan Döwletiň ygtyýarly edarasy bilen özara ylalaşmak boýunça çözmäge çalşar. Gazanylan islendik ylalaşyk Ylalaşýan Döwletleriň içerki kanunçylygynda bar bolan haýsydyr bir wagtlaýyn çäklendirmelere garamazdan ýerine ýetiriler.

3. Ylalaşýan Döwletleriň ygtyýarly edaralary şu Ylalaşyk düşündirililen ýa-da ulanylan mahaly ýüze çykýan islendik kynçylyklary ýa-da şübhelenmeleri özara ylalaşmak boýunça çözmäge çalşar. Şeýle hem olar Ylalaşykda göz önünde tutulmaýan halatlarda iki gezek salgyt salynmagyny aradan aýyrmak maksady bilen, bir-biri bilen geňeşip bilerler.

4. Ylalaşýan Döwletleriň ygtyýarly edaralary ýokardaky bölümlere düşünmekde ylalaşyk gazanmak maksadyna eýerip, özlerinden ýa-da wekillerinden düzülen bilelikdäki toparyň üsti bilen göni gatnaşykda bolup biler.

26-njy madda **Maglumatlary alyşmak**

1. Şeýle derejede salgyt salynmagy şu Ylalaşyga ters gelmeýän bolsa, Ylalaşýan Döwletleriň ygtyýarly edaralary şu Ylalaşygyň düzgünlerini ýerine ýetirmek ýa-da Ylalaşýan Döwletleriň içerki kanunçylygynyň Ylalaşýan Döwletleriň ýa-da olaryň edara ediş-çäk birliginiň, ýa-da ýerli häkimiýet edarasynyň adyndan alynýan salgytlaryň islendik görnüşine we teswirine degişli içerki kanunçylygyny ulanmak üçin zerur maglumatlary alyşýarlar. Maglumatlary alyşmak 1-nji we 2-nji maddalar bilen çäklenmeýär.

2. Ylalaşýan Döwletiň biriniň 1-nji bölüme laýyklykda alan islendik maglumaty şol Döwletiň içerki kanunçylygyna laýyklykda alnan maglumat ýaly gizlin hasap edilýär hem-de diňe 1-nji bölümde görkezilen salgytlara degişli maglumatlara baha bermek ýa-da olary toplamak, mejburi ýagdaýda töletdirmek ýa-da kazyýet taýdan yzarlamak ýa-da şikayatlara garamak, şol sanda ähli ýokarda görkezilenlere gözegçilik etmek bilen meşgullanýan taraplara ýa edaralara (şol sanda kazyýetlere we dolandyryş edaralaryna) habar berilýär. Ýokarda agzalan taraplar ýa-da edaralar şol maglumatlary diňe görkezilen maksatlar üçin peýdalanmalydyr. Olar şol maglumatlary açyk kazyýet mejlisiniň barşynda ýa-da kazyýet çözümleri kabul edilen mahaly aýan edip biler.

3. Hiç bir halatda 1-nji we 2-nji bölümleriň düzgünleri Ylalaşýan Döwletiň üstüne aşakda görkezilen borçlary ýükleýän hökmünde düşündirilmez:

a) ol ýa-da beýleki Ylalaşýan Döwletiň kanunçylygyna we edara ediş tejribesine ters gelýän edara ediş çärelerini geçirmek;

b) ol ýa-da beýleki Ylalaşýan Döwletiň kanunçylygy boýunça ýa-da adaty edara ediş tejribesiniň barsynda alyp bolmaýan maglumatlary bermek;

ç) haýsydyr bir söwda, telekeçilik, senagat, täjirçilik ýa-da hünär syryny ýa-da söwda amalyňy aýan etjek maglumatlary ýa-da aýan edilmegi döwlet syýasatyna (ordre public) ters geljek maglumatlary bermek.

4. Eger maglumatlar şu madda laýyklykda Ylalaşýan Döwletleriň biri tarapyndan soralan bolsa, beýleki Ylalaşýan Döwlet, hatda, eger şeýle maglumat öz salgyt maksatlary üçin beýleki Döwlete zerur bolmasa-da, soralan maglumatlary almak üçin maglumatlary toplamak boýunça ähli zerur çäreleri peýdalanmalydyr. Ýokarky sözlemdäki borçnama 3-nji bölümiň düzgünleri bilen çäklendirilendir, ýöne hiç bir halatda şeýle çäklendirmeler gyzyklanma ýokdugy sebäpli, maglumatlary bermekden boýun gaçyrmaga Ylalaşýan Döwletlere rugsat berýän hökmünde düşündirilip bilinmez.

27-nji madda

Diplomatik wekilçilikleriň we konsullyk edaralarynyň işgärleri

Şu Ylalaşygyň hiç bir düzgünleri diplomatik wekilçilikleriň we konsullyk edaralaryň işgärleriniň halkara hukugynyň umumy kadalary bilen ýa-da ýörite ylalaşyklaryň düzgünleri esasynda bellenen salgyt ýeňilliklerine täsir etmeýär.

28-nji madda

Üýtgetmeleri we goşmaçalary girizmek

Taraplaryň özara ylalaşmagy boýunça şu Ylalaşyga onuň aýrylmaz bölekleri bolup durýan we aýratyn teswirnamalar bilen resmileşdirilýän üýtgetmeler we goşmaçalar girizilip bilner.

VII BAP. JEMLEÝJI DÜZGÜNLER

29-njy madda Güýje girmegi

1. Şu Ylalaşyk tassyklanmaga degişlidir we Ylalaşýan Döwletleriň şu Ylalaşygyň güýje girmegi üçin zerur bolan içerki amallary tamamlandygy barada diplomatik ýollar bilen soňky ýazmaça habarnamany alan senesinden güýje girýär.

2. Şu Ylalaşygyň düzgünleri:

a) çeşmesinden alynýan salgytlar babatda – şu Ylalaşygyň güýje giren ýylyndan soňky senenama ýylynyň birinji ýanwarynda ýa-da şondan soň alnan girdejiler barada; we

b) girdejiler we emläk üçin beýleki salgytlar babatda – şu Ylalaşygyň güýje giren ýylyndan soňky senenama ýylynyň birinji ýanwarynda ýa-da şondan soň başlanýan islendik salgyt ýylynda tölenilmäge degişli salgytlar barada ulanylar.

30-njy madda Hereketiniň bes edilmegi

Şu Ylalaşyk Ylalaşýan Döwletleriň biri onuň güýjüni ýatyryança güýjünde galýar. Islendik Ylalaşýan Döwlet şu Ylalaşygyň güýje giren senesinden başlap baş ýyllyk döwürden soň gelyän islendik senenama ýylynyň tamamlanmagyna azyndan alty aýdan gijä galman, onuň güýjüni ýatyryandygy hakyndaky habarnamany diplomatik ýollar bilen bermek arkaly Ylalaşygyň güýjüni ýatyryp biler.

Şeýle halatda şu Ylalaşyk Ylalaşýan Döwletleriň ikisinde hem:

a) çeşmesinden alynýan salgytlar babatda – güýjüni ýatyrmak hakynda habarnama berlenden soňky senenama ýylynyň birinji ýanwarynda ýa-da şondan soň alnan girdejiler barada;

b) girdejiler we emläk üçin beýleki salgytlar babatda – güýjüni ýatyrmak hakynda habarnama berlenden soňky senenama ýylynyň birinji ýanwarynda ýada şondan soň başlanýan islendik salgyt ýylynda tölenilmäge degişli girdejiler we emläk barada öz hereketini bes edýär.

MUÑA GÜWÄ GEÇMEK HÖKMÜNDE degişli derejede ygtyýarly edilen aşakda gol çekenler şu Ylalaşyga gol çekdiler.

Aşgabat şäherinde 2018-nji ýylyň 22-nji noýabrynda türkmen, azerbaýjan we rus dillerinde iki asyl nusgada amal edildi. özi-de nusgalaryň ählisiniň birmeňzeş güýji bardyr. Düşündirilende çaprazlyk ýüze çykan halatda, rus dilindäki nusga ileri tutular.

**Türkmenistanyň
Hökümetiniň adyndan**

**Azerbaýjan Respublikasynyň
Hökümetiniň adyndan**